

Heemkundige kring V.Z.W. "de Semse"

Erfgoedhuis "de Semse"
Schoolstraat 13/1 1980 Zemst
27ste jaargang -
4de trimester 2011
secret: Vredelaan 48 1982 Zemst
tel: 00.32(0)15.62.07.40
coletia.vandebeken@pandora.be

Colofon
De Semse kroniek
27ste jaargang
oktober – november - december 2011

Heemkundige kring "de Semse" vzw
Vereniging zonder winstgevend doel
Opgericht in juni 1985
Ondernemingsnummer: 432.094.418
Bibliotheek/wettelijk depot: 27982

Erfgoedhuis "de Semse"
Schoolstraat 13/1 1980 Zemst
Secretariaat: Vredelaan 48 1982 Zemst (Weerde)
Tel: 00 32 (0) 15 62 07 40
e-mail: colette.vanderbeken@pandora.be
www.bloggen.be/desemse
www.Zemst.be

Norbert Van Eyken, erevoorzitter
Mannaerts Fons, erevoorzitter

Buelens Paul, bestuurslid
De Backer Billy, bestuurslid
De Blander Walter, bestuurslid
Debroeck Roger, bestuurslid
Gooris Louis, bestuurslid
Jacobs Willy, bestuurslid
Lambrechts Agnes, bestuurslid
Minnes Alida, bestuurslid
Vanderbeken Colette, bestuurslid

Verantwoordelijke genealogie/paleografie
Lambrechts Agnes

Loosen Libert

Redactie-secretariaat: Vanderbeken Colette

Tekeningen: Nees Axel

Fotografie: Mannaerts Fons en Minnes Alida

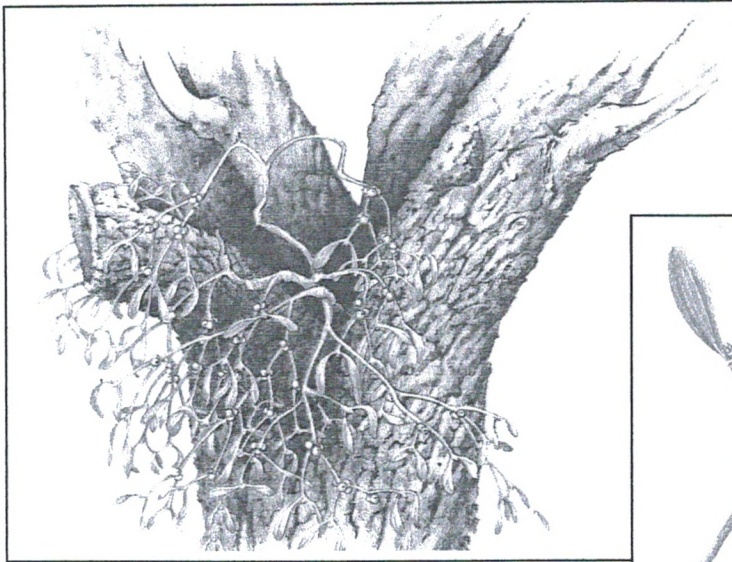
Blog: Van der roost Hugo

Digitaal fotografie: Loosen Libert en Van der roost Hugo

Lidmaatschap	€ 20
Steunend lid	€ 40
Advertenties	€ 50

BE38 0012 1836 6072

(adverteerders ontvangen gratis de Semse kroniek)
Het lidmaatschap geeft recht op: de Semse kroniek x 4
De nieuwsbrief x 12
Toegang tot voordrachten, lezingen, tentoonstellingen, enz.
Verantwoordelijke uitgever: heemkring "de Semse" – Vanderbeken Colette D/2006/2.
De auteurs zijn verantwoordelijk voor hun publicaties.

Woord vooraf

De maretak speelde een belangrijke rituele rol bij Keltische stammen. Zo schreef Plinius de Oudere (77 n.C.) in zijn 37 delige encyclopedie het volgende over de Maretakcultus bij de Galliërs. *“De Druïden, beschouwen niets heiliger dan de Maretak en de boom waarop deze groeit, op voorwaarde dat deze een Eik is”*. Naast dit kiezen ze eikenwouden als heilige wouden en voeren ze geen enkele rituele handeling uit zonder eikenbladeren.

De Druïden geloven dat alles wat op deze bomen groeit vanuit de hemel gezonden is, en een teken is, gekozen door de God zelf.

De maretak groeit slechts zeldzaam op een eik; maar als hij aangetroffen wordt, verzamelen de Druïden hem met een plechtige ceremonie.

De altijd groene Maretak behoort samen met de Den, de Spar en de Hulst tot de bekende Kerst –mis – winteremblemen.

De maretak in de bloementaal: *“Ik overwin alle hindernissen”*. Men schenkt de maretak ook in de betekenis van zoete kussen: *“Een vloed van kussen doe ik u toekomen”*. Hiertoe behoort ook het oude Engelse gebruik dat een meisje zich op kerstmis door een man laat zoenen onder een opgehangen *“Maretak”*

Inhoud:

- ↓ Congo van Leopold II.
- ↓ Zweedse koningin Christina verbleef een jaar lang in Brabant.
- ↓ De Hongarij van Sempse.
- ↓ Toponymie Elewijt.

Congo van Leopold II.

Colette Vanderbeken

Jaren voordien was Afrika van de Afrikanen. Maar in 1884/1885, op de Conferentie van Berlijn, hebben staatshoofden uit landen van Europa, Amerika en Rusland, Afrika verdeelt.

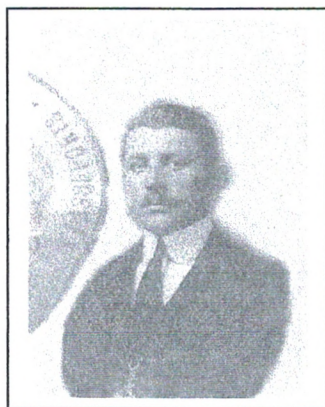
Een onbekend gebied in midden Afrika bleef over. Leopold II ontmoette Stanley, een Brits ontdekkingsreiziger. Die was bereid dwars door Afrika te trekken, van oost naar west. In 999 dagen slaagde hij daarin. Dat was een groot avontuur. Er waren gevaarlijke watervallen op de Congostroom. Ook hitte, ziekten en gevechten maakten dat veel mensen in de karavaan stierven.

Leopold II had Stanley geld gegeven om zijn tocht te ondernemen. Het pas ontdekte gebied werd aan Leopold II gegeven, de Staatshoofden besliste dat Congo met een oppervlakte van 80 keer België aan Leopold II zou toebehoren.

Leopold II gaf aan de missionarissen de opdracht dat de Congolezen moesten leren werken en goed Christenen worden. Leren lezen en schrijven. In heel Congo werden lagere scholen gebouwd. Mensen werden ingeënt tegen besmettelijke ziekten. Er gingen veel paters en zusters naar de Congo.

De meeste Belgen die in Congo verbleven waren ingeschakeld in het bestuur van het land, ze moesten ervoor instaan dat iedereen ingeschreven was, dat geboorten en overlijden aangegeven werden, dat iedereen de wetten naleefden.

Congo was ingedeeld in 6 provincies. Elke provincie was verdeeld in een aantal districten. Die waren nog verdeeld in gewesten die zelf veel sectoren telden, aan het hoofd van de provincies, de districten, de gewesten stonden Belgen en hun Belgische medewerkers.

In 1924 vertrok ook Eduard Van Haesendonck en zijn echtgenote vanuit Weerde naar het verre en onbekende land Congo.

Op 6 juni 1924 schreef hij een brief aan Edmond Van Humbeeck. Hij vertelde in die brief zijn reisverhaal en stuurde foto's zodat zijn vriend visueel zijn reis kon meemaken. Ook foto's van hun woning en hun nieuwe wereld.

Beste Vriend Edmond,

Met deze kom ik eenige regelen te schrijven hoe wij het zoal maken hier in onze nieuwe wereld.

Tot heden toe zijn wij nog in volle gezondheid, goed kontent en wij verdienen goed ons brood.

Edmond ook hebben wij een schone reis gedaan, maar het hardste was als wij ons geliefd Weerde moesten verlaten. U kunt er geen gedacht van geven hoe dat het een mensch pakt, en u moet niet denken want u ziet van alle visioenen, ge ziet uwe ouders, uwe familie, uwe vrienden, ge ziet dan eene mensch zoo en den andere zoo, en zoo zijn we al denkende en al peinzende in Oostende aangekomen, daar was het nog eens hard om afscheid te nemen van onze familie.

Van daar met betraande ogen met den boot naar Dover, dan met den trein naar Londen, daar overnacht en s'anderdaags naar Tilburie, daar hebben wij den grooten boot genomen om zee te kiezen.

De Golf van Gasconje was maar slecht, het heeft drie dagen geduurd om er door te paseeren, dan de schoone streken van Gribaltar, de Middellandsche Zee tot Port Said, dan het kanaal van Suez, de Roode Zee tot Port Soudan, oprecht schoon om te zien.

Dan met den trein door de heete zandstreeken van de Soudan tot Karthoum, daarna vijftien dagen met den boot op de Nijl. Oprecht prachtig nijlpaarden en krokodillen, de eene tegen de andere, daar heeft mijn vrouwtje nog al eens haar oogjes moeten open zetten, daarna Redjaf.

Vandaar nog drie dagen met den auto tot Watsa (de grooten post van de mijnen), dan nog vier dagen met porteurs om ons te dragen.

Ik heb hier een nieuw Camp moeten openen geheel in de wildernis: wij zijn vier dagen van andere blanken.

Edmond in deze streek waar wij zijn hebben nog geen blanken geweest, de zwarte loopen hier nog allen naakt en er gaan nog vele lopen als ze me zien. Maar een rijke streek aan vee, ik heb twintig koebeesten die ons alle dagen goede melk en een kilo boter geven.

Voor het oogenblik maak ik hier tien kilo goud per maand, het gaat zoo maar vijftien duizend franken.

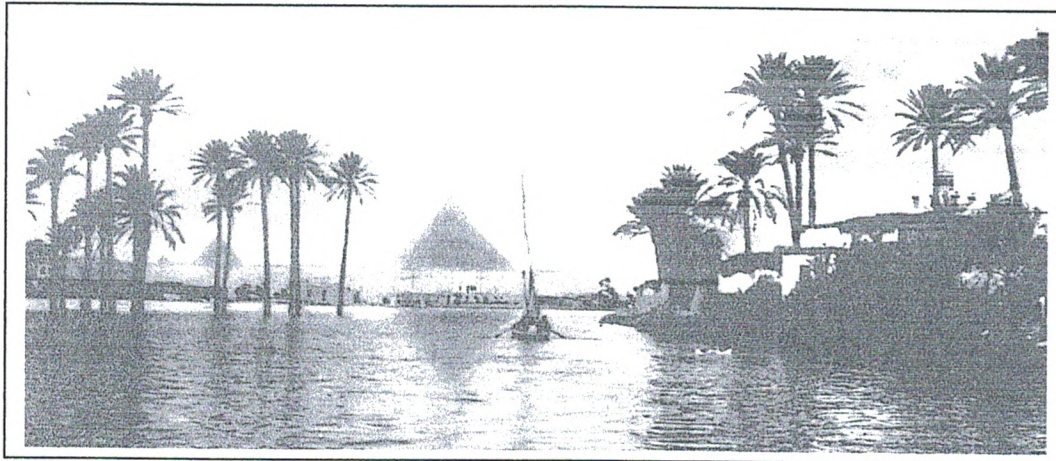
Wij zijn hier ook in de streek van de Leopard (Luipaard), op vijf maanden dat ik hier ben, zij al drie werkmannen en twee vrouwen opgegeeten.

Vriend Edmond, hoe gaat het daar in Weerde, is er nog niet veel verandering gekomen. Ik heb vernomen dat u broeder Eduard, veldwachter genoemd is, ik wens hem hartelijk proficiat en veel geluk in zijn zaken. Ook hebben we vernomen dat de

gemeente de steenweg tusschen Weerde en Elewijt gaat leggen. Zoodus zal er weeral vele veranderingen gebeuren op die drie jaar dat wij weg zijn.

Hiermede sluit ik mijnen brief in volle gezondheid en hoop van u allen het zelfde en wel de goeden dag aan al de vrienden en kennissen en bijzonder aan Adolf Vanden Eede.

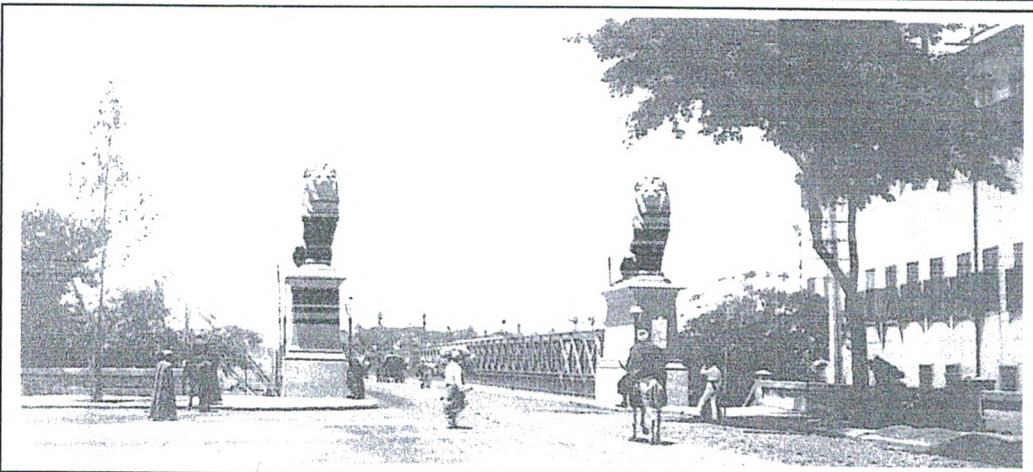
Uw vriend Eduard Van Haesendonck
Chef de camp à Mt Maü
Mines de Moto Congo Belge
Via Egypte en Soudan.

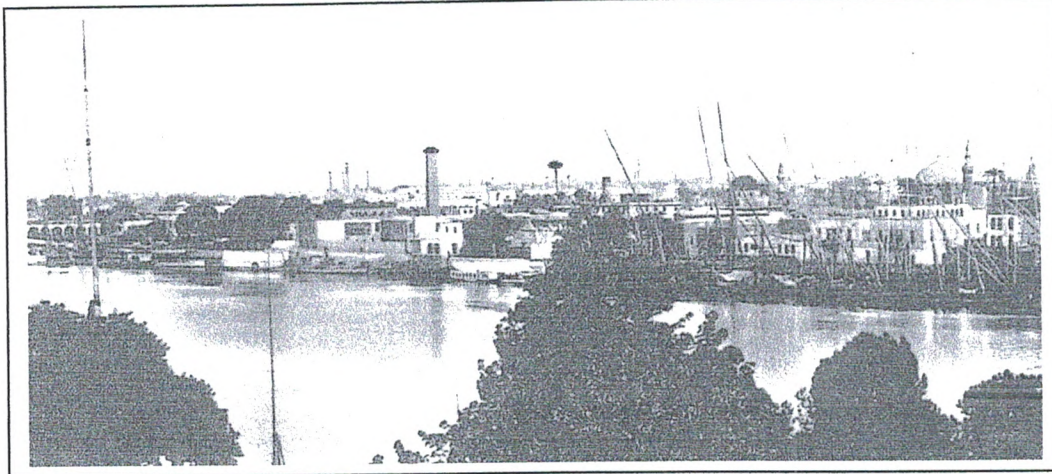
Cairo

Cairo
Panorama
Citadel

Cairo
The Kasr
El-Nile
bridge

Cairo
Panorama
de Boulak

Cairo
Vergezicht

Dierentransport, zes stieren.

Kerckere 1929, hof met magazijn
en stallen.

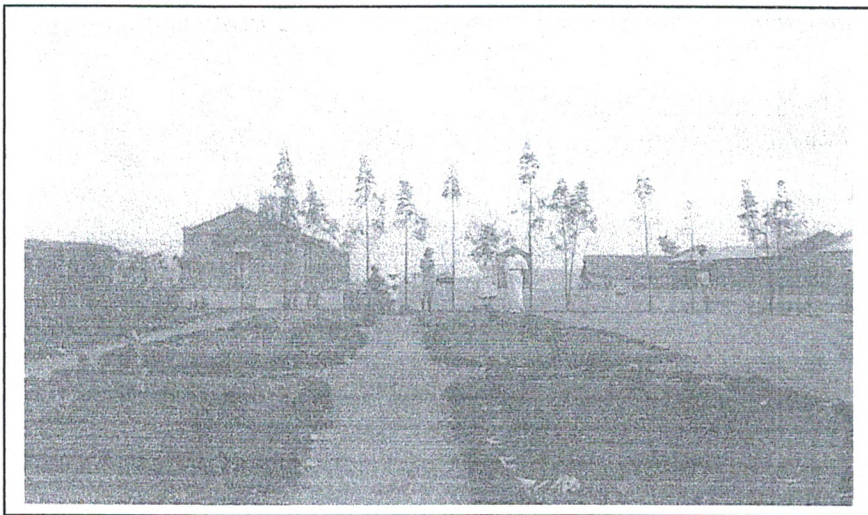

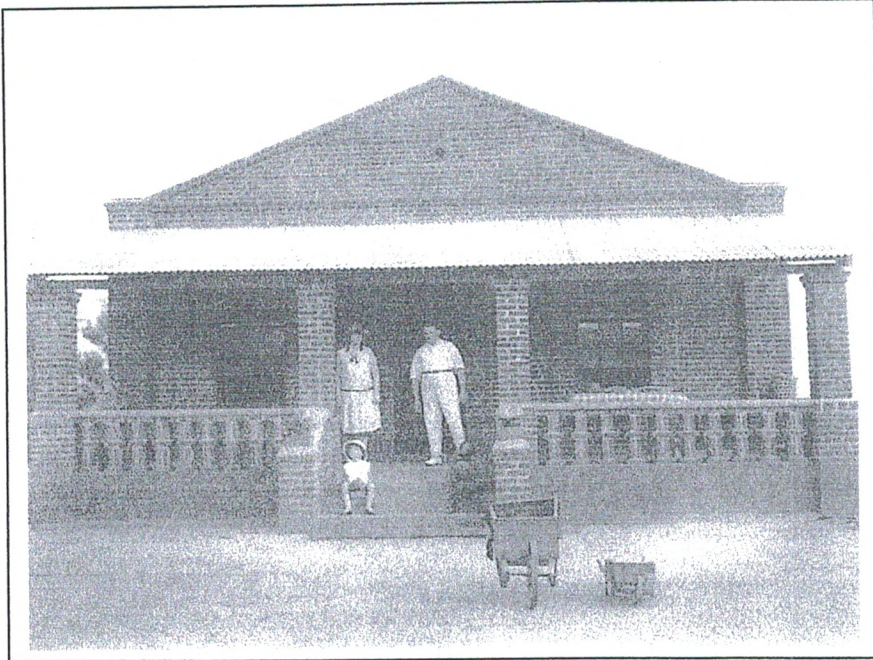
Koeientransport 1928

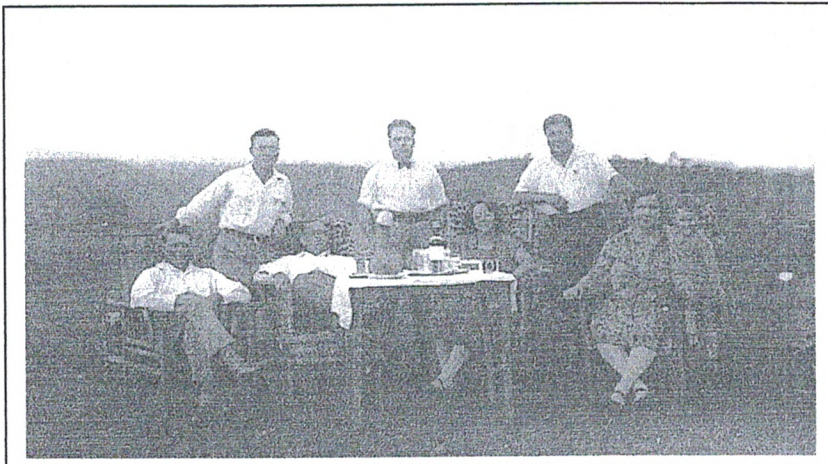
Kerckere, in de verte de berg Maü en de hoeve 1929

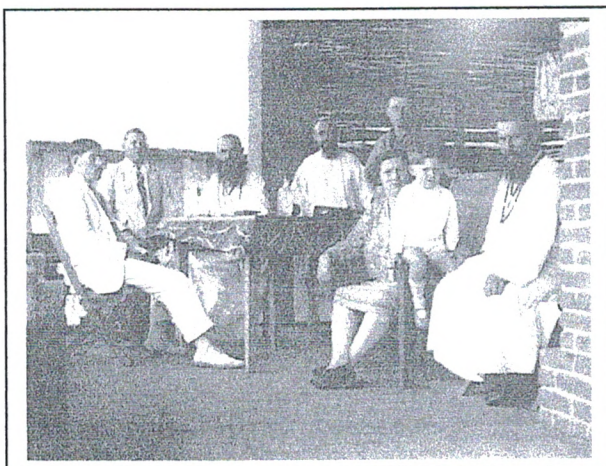
Kerckere
Vergezicht op de hoeve

kerckere
1929/1930

gezellig onderonsje.

Bezoekers

Bib: google
Familie Van Haesendonck.

Zweedse koningin Christina verbleef een jaar lang in Brabant.

Jos Lauwers (+)

Grote vreugde heerste op het koninklijk paleis te Stockholm, toen op 8 december 1626 prinses Christina Wasa geboren werd, tweede dochter van de Zweedse koning Gustav II Adolf en diens Duitse vrouw Maria Eleonora, dochter van de keurvorst van Brandenburg uit het huis Hohenzollern. Hun eerste dochtertje hadden ze kort na de geboorte verloren. De vroedvrouwen dachten eerst dat de langverwachte kroonprins geboren was, zoals voorspeld was door de waarzeggers. Christina legde deze vergissing later in haar biografie uit door het feit dat zij van het hoofd tot de knieën behaard was. Slechts haar gezicht, armen en benen waren er vrij van, wat verklaard dat de vroedvrouwen zich hadden laten misleiden. Haar vader gaf er niet om tegen zijn zuster, die hem wilde troosten, zei hij dat dit meisje een jongen waard was. Hij was zeker van dat de pasgeborene uit het goede hout gesneden was en besloot dus: *"Het zal een sluwe vos zijn, want ze heeft ons allemaal, van het begin af, een loer gedraaid"*.

Christina Regina, Koningin Christina, naar een Gravure van Jeremias Falcke, gedateerd Stockholm 1649.

Onder nagenoeg uitsluitend mannelijke leiding groeide het begaafde kind voorspoedig op en kende ze een zeer gelukkige jeugd, ook al was haar moeder niet blij met haar dochter. Haar vader zorgde ervoor dat zij door de Staten van Zweden als troonopvolgerster werd erkend. Zo wilde hij vooral de jonge prinses veilig stellen tegen de aanspraken, die de Poolse koning Sigismund III op de Zweedse troon zou kunnen maken. De Poolse dynastie stamde immers af van een eerdere tak der Wasa's. Koning Gustav II Adolf verdedigde het protestantisme tegen de katholieke Habsburgers. De veldtocht tegen het heilig Roomse Rijk kende een slecht omen¹, toen de Wasa, de trots van de Zweedse vloot, bij zijn eerste reis naar zee vertrok, kapseisde en zonk (1628). Met Frankrijk tekende hij het verdrag van Bärwalde (1631), waardoor hij vijf jaar lang subsidies ontving om 40.000 man

tegen de Habsburgers in het veld te houden. Op het slagveld van Lützen (Leipzig) werd hij door een kogel getroffen op het ogenblik dat hij, in de voorste linies, zegevierend met zijn ruitery een charge uitvoerde (16/11/1632).

¹ Goed of kwaad voortekenen.

Gustav II Adolf werd een nationale held, wiens faam zich over heel Europa verspreidde. Hij liet de Koninklijke kroon na aan zijn 5 jarige dochter Christina, onder voogdij van kanselier Axel Oxenstierna, waaraan ze zich op 17 jarige leeftijd onttrok om persoonlijk de staatszaken in handen te nemen.

Portret van de Zweedse koning Gustav II Adolf, Toegeschreven aan Anselm van Hulle, 1630 (Gripsholms Slott, Statens Porträttsamling)

Op 7 december 1644 werd ze gekroond in de Storkyrka in Stockholm. Ze tekende het Verdrag van Brömesbrö met Denemarken en bespoedigde de onderhandelingen bij de verdragen van Munster (1648). Met haar wispelturig karakter heeft zij zich echter een unieke plaats verzekerd inde geschiedenisboeken. Wat heel haar leven zou beroeren, was het feit dat ze zich tot de katholieke leer wilde bekeren. Zij beschikte over een uitgebreide cultuur, was weetgierig en beschermde kunsten en letteren. Door weelde en luxe bracht zij de land financiën in gevaar. Onstandvastig en zenuwachtig van nature, wees zij elk huwelijk af en regeerde met haar gunstelingen, onder welke gezant Don Antonio Pimenthel haar leidsman was.

De 28 jarige vorstin verzaakte op 28 mei 1654 in het koninklijk kasteel van Uppsala aan alle vorstelijke aanspraken ten voordele van haar neef Karl X Gustav en verhuisde naar Rome. Tijdens haar lange reis verbleef de omstreden koningin meer dan een jaar in Brabant, hoofdzakelijk in Brussel en Antwerpen. Ze bezocht voor de laatste maal haar moeder in Nyköping en zou via Denemarken, Duitsland en de Verenigde Provinciën op 5 augustus 1654 in Antwerpen aankomen, te paard, incognito, verkleed als man en slechts vergezeld van drie jonkers. Ze nam haar intrek in het paleis aan de Lange Nieuwstraat, waar sinds 1641 de Portugeesjoodse zakenman Don Garcia de Yllán eigenaar en bewoner van geworden was, die sinds enkele maanden tot Zweeds diplomatiek vertegenwoordiger was benoemd. Wanneer nu bleek dat Christina enige tijd in de stad zou verblijven, werd het paleis snel in orde gebracht.

Christina's geheime bekering.

De aankomst in Antwerpen was voor de koningin een nieuwe richting van haar katholieke toekomst. Ze zou verblijven op Spaans grondgebied, op katholieke bodem dus. Ze geraakte nu geklemd tussen haar verleden (Zweden-Lutheranisme) en haar toekomst (Rome-Katholisme). Aan de ene kant was er koning Karel X Gustav, van wie ze nog steeds afhankelijk was voor haar inkomen, aan de andere kant stond Filips IV van Spanje, die uiterst tevreden was dat ze tot zijn geloof zou toetreden en daarom een aantal vage beloften voor heer levensonderhoud had gedaan. Ze probeerde beide partijen aan het lijntje te houden door hun zand in de ogen te strooien. Op weg naar Antwerpen had ze afscheid genomen van haar lutherse predikant, wat slecht onthaald was door haar Zweedse tegenstanders. Bovendien

woonde ze in het geheim missen bij, bezocht incognito kloosters en abdijen, hield de paus en de Spaanse koning te vriend, allemaal zaken die bij de katholieken in goede aarde vielen.

Grotere problemen waren echter te verwachten aan Zweedse zijde. Christina was van oordeel dat het afzweren van het geloof, waarvoor haar vader gestorven was, in Zweden zou worden geïnterpreteerd als een daad die inging tegen de belangen van de staat. De gevolgen van een bekering konden dus zwaar uitvallen: de zekerheid van haar Zweeds inkomen was er immers mee verbonden. Ze nam als tactiek haar plannen in het geheim door te zetten en ondertussen te proberen om een bepaalde periode de Zweedse koning en zijn onderdanen een spaak in de wielen te steken, zodat ze tijd zou winnen om met haar opvolger een regeling te treffen die haar inkomen zou verzekeren. Daar vooral stoere taal te spreken, trachtte ze de buitenwereld, Zweden in het bijzonder, ervan te overtuigen dat alle geruchten over een bekering uit de lucht gegrepen waren, om zo haar inkomen uit Zweden voor enige tijd veilig te stellen.

Hoewel vooral de Spaanse koning van dichtbij betrokken was bij haar bekeringsproces, ging de koningin ook in Frankrijk aankloppen. Ze dacht dat Zweden nog recht had op een miljoen rijksdaalders. Het betrof achterstallige subsidies, die Frankrijk krachtens het alliantieverdrag van Hamburg uit 1641 zou betalen. Tegelijkertijd stelde Christina voor dat Zweden een aantal oorlogsschepen aan Frankrijk zou verkopen voor 500 rijksdaalders. Deze sommen zouden echter niet naar de Zweedse staatskas vloeien, maar daarentegen worden omgezet in een jaarrente, die aan Christina zou worden uitgekeerd voor de rest van haar leven. Zo zou de koningin een rustig leven kunnen leiden, onafhankelijk van haar opvolger. Een Franse commissie stelde dat de eisen voor betaling van de subsidies ongegrond waren, maar dat er over de schepen gepraat kon worden. Ze stelden een rente van 200.000 ponden voor, maar Christina bleef bij haar eisen en de zaak sprong af.

Aartshertog Leopold-Willem (1614/1662), landvoogd der Nederlanden, Christina's beschermheer bij haar verblijf in ons land.

Om de Spaanse inbreng in haar bekering te benadrukken, wenste koning Filips IV dat de plechtigheid in beperkte kring zou plaatsgrijpen in het oratorium van het koninklijk paleis op de Koudenberg te Brussel. De koningin moest dus naar deze stad verhuizen, waar landvoogd aartshertog Leopold-Willem zijn eigen vertrekken op de eerste verdieping van zijn paleis ontruimde om Christina de mooiste kamers te geven. De geheime bekering vond ten slotte pas op kerstavond 24 december 1654 plaats. Op 23 december verhuisde de koningin naar Brussel, waar haar een schitterende ontvangst te beurt viel. Omdat zulke geloofsbelijdenis zich eerder uitzonderlijk voordeed, waren er buiten de koningin ook nog zes mannen aanwezig: aartshertog Leopold-Willem, landvoogd van de Spaanse Nederlanden,

zijn secretaris Don Agostino de Navarro, de Spaanse legeroverste over de Nederlanden, graaf Fuensaldenä en Spaans gezant Don Antonio Pimenthel. Ook ambassadeur Montecuccoli was uitgenodigd om verslag uit te brengen bij de keizer. Vlak na de zegen werd een groot vuurwerk afgestoken boven Brussel.

Don Antonio Pimenthel de Prado, buitengewoon ambassadeur van de Spaanse koning Filips IV aan het hof van koningin Christina (Stockholm, Kungliga Biblioteket).

Christina's openbare bekering en de blijde intrede te Rome.

Volgens paus Alexander VII, die het nieuws over haar bekering had vernomen, kon een triomfantelijk intrede in Rome slechts plaats vinden, wanneer ze voordien een openbare geloofsbelijdenis had afgelegd. Nog dezelfde dag, waarop de brieven uit Rome toegekomen waren, besloot de koningin dat ze die belijdenis als eerbetoon aan de keizer zou uitspreken te Innsbruck, begin december 1655. De koningin wilde, na het fiat van de paus, zo snel mogelijk naar Rome vertrekken. Kort na haar terugkeer te Antwerpen sprak ze al van een onmiddellijke reis naar de Eeuwige stad. Dat ze pas twee maanden later Brussel zou verlaten, was niet het gevolg van nieuwe problemen in verband met haar bekering, maar wel van de financiële moeilijkheden die tijdens haar verblijf in de Spaanse Nederlanden waren ontstaan. Rond 20 september waren alle problemen opgelost en kon de koningin vertrekken.

Op 19 september waren de vriendschapsbanden tussen haar en de aartshertog nog meer op symbolische wijze verstevigd. In de parochiekerk van Sint-Jacob op Koudenberg werd het zoontje van haar stoeddrager gedoopt. Christina en Leopold-Willem werden peetouders van deze jongen, die de naam Christinus Leopoldus ontving. Drie dagen later, op woensdag 22 september, stapte de koningin met Pimenthel en het echtpaar della Cueva in een karos om Brussel te verlaten. Aartshertog Leopold-Willem nam de ereplaats in naast de koningin en de hele stoet vertrok door de Leuvense poort. De stedelingen kwamen massaal toegelopen om langs de weg een laatste maal de koningin te begroeten. Ook een belangrijk deel van de adel vergezelde hen tot een eindje buiten de stad. Toen keerde Leopold-Willem terug naar Brussel en Christina trok verder naar Leuven, waar ze die avond aankwam. De volgende dag nam ze de gelegenheid te baat voor een bezoek aan Scherpenheuvel, waar ze het miraculeuze beeldje van Onze-Lieve-Vrouw ging begroeten.

Dit late geïdealiseerde portret van koningin Christina door Michael Dahl (1687) spreekt boekdelen. Op de voorgrond leunt ze op een wereldbol; in de verte haar doel: de koepel van Sint-Pietersbasiliek te Rome. (The Grimsthorpe and Drummond Castle Trust).

Op 2 november kwam het reisgezelschap aan in Seefeld, een plaatsje bij Innsbruck, waar de gasten volop aan het toekomen waren. De volgende dag, 3 november, 1655, verzamelde men zich in de Hofkirche van Innsbruck voor de grote gebeurtenis. Deze verliep grotendeels zoals tijdens de geheime plechtigheid in Brussel, met dit verschil dat vanaf nu de bekering, die eigenlijk al bijna een jaar een feit was, openbaar aan de wereld mocht medegedeeld worden. De koningin meldde het nieuws persoonlijk aan enkele personen onder wie paus Alexander VII en Karel V. De volgende dagen werden in beslag genomen door een lange reeks feestelijkheden, die pas eindigden toen de koningin op 8 november Innsbruck verliet. Op 1 december 1655 stak ze de Rubicon over, ook al had ze dat in figuurlijke zin al in Brussel gedaan. Christina bezocht het bedevaartsoord Loreto, waar ze de scepter en de kroon, die in de Nederlanden waren gemaakt, aan de voet van het beeld van de Heilige Maagd neerlegde.

Eindelijk kwam Rome in zicht. Enkele mijlen buiten de stad werd Christina opgewacht door kardinaal Gian Carlo de Medici en kardinaal landgraaf Frederik van Hessen, nog een bekeerling. Zij brachten haar onmiddellijk naar het vaticaan voor de eerste pauselijke audiëntie. De plechtige intrede van koningin Christina te Rome vond plaats op 23 december 1655. Gezeten op een prachtig paard, haar geschonken door Alexander VII, reed de koningin, gekleed in haar gewone sobere grijze kleding en met een kleine gouden ring als enig juweel, Rome binnen via de Porta Flaminia, voor de gelegenheid versierd door Bernini. Samen met alle in Rome aanwezig zijnde kardinalen, ging ze dan via een lange omweg door het stadscentrum naar het Vaticaan, waar ze in de basiliek wilde bidden en vervolgens ontvangen werd door de paus en het college kardinalen. De intrede van de koningin in de katholieke kerk werd afgerond op kerstmis 1655, precies een jaar nadat ze in Brussel de eerste stap had gezet. In de Sint-Pieterskerk werd ze gevormd door Alexander VII en nam ze namen Christina Marie Alexandra aan.

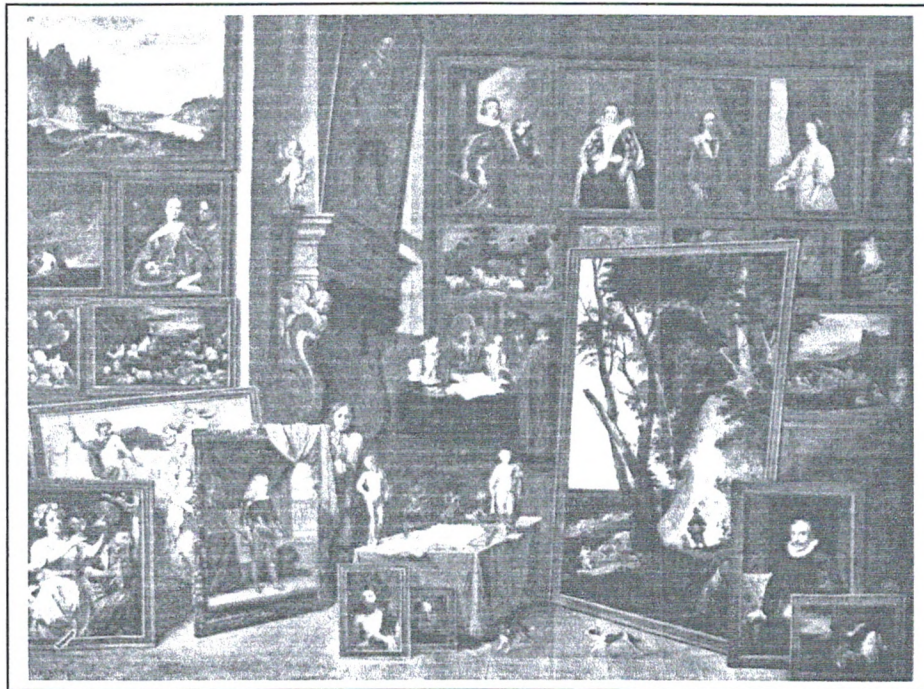
Gewezen koningin in het middelpunt van de belangstelling.

Enkele feiten wezen erop dat Christina zowat overal de aandacht van de bevolking op zich wilde trekken. Op 7 augustus 1651 legde ze voor het eerst haar plan voor een troonafstand uit. Haar argumenten luiden dat het land nood had aan een sterke man als staatshoofd en dat zijzelf rust nodig had. *“Nadat het nieuws van de dood van haar moeder op 18 maart 1655 was bekend geraakt in de Spaanse Nederlanden, trok zij zich voor een korte rouwperiode terug op het jachtslot van Tervuren. Daar maakte ze van de afzondering gebruik om vaker religieuze diensten bij te wonen”* Naar verluidt gaf Christina zelfs een les in vroomheid op het feest van Corpus Christi. Toen de hele hofhouding in processie achter het H. Sacrament door de straten van Brussel trok, volgde zij de stoet vanuit een raam. Toen de monstrans voorbij gedragen werd, knielde ze, maar had geen oog voor aartshertog Leopold-Willem, die voor Christina boog. Ze liet hem wachten tot het Heilig Sacrament voorbij was, om zijn groet te beantwoorden.

Na haar aankomst in Antwerpen werd de koningin weldra het middelpunt van het Antwerpse politieke, sociale en culturele leven. Iedereen wilde bij haar zijn opwachting maken en langs de trap naar de feestzaal stroomde dagelijks een lange rij bezoekers, Koninklijke en adellijke gasten, diplomaten, geleerden, joodse zakenlui en allicht ook een stel slippendragers. Zo erg was de toeloop dat het stadsbestuur 18 hellebaardiers moest aanstellen als lijfwacht en portier. Haar ochtendwandeling leed eronder, doordat Christina bepaalde dagen gewoon thuis moest blijven om de menigte wachtende Antwerpse volksmensen te ontmoedigen, die haar telkens kwamen toejuichen. Pas na de middag kon ze dan langs een achterdeur het paleis verlaten.

Christina's omgang met geld en haar drang naar dure luxe zijn legendarisch. Daarbij kwam nog dat zij zeer vrijgevig was. Op een zondag woonde ze in Sint-Pauluskerk te Hamburg het sermoen bij en beloonde de predikant met een gouden ketting. Nog tijdens haar reis door de Duitse landen had ze in het jezuïetencollege te Munster vrijuit met de rector gesproken en hem een schenking van 100 dukaten overhandigd. Tijdens haar verblijf te Antwerpen bracht ze een bezoek aan de ateliers van Rubens en Van Dijck. Bij een bezoek aan het atelier van Teniers, schonk ze hem haar portret, gevat in een kostbaar medaillon hangend aan een gouden ketting. Een aanwinst voor haar collectie was een bloemstuk van Antwerps bloemenschilder

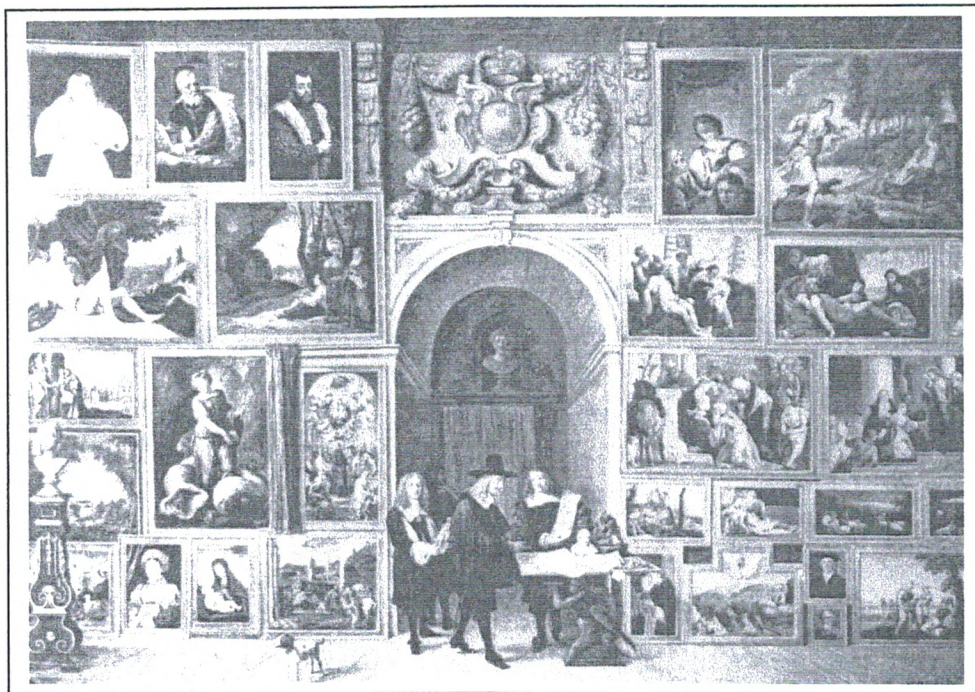
Daniël Seghers, die haar zijn atelier toonde, ook een schilderij van Frans Floris, dat "Venus en Adonis" voorstelde, een doek met de "Aanbidding der Wijzen", een voorstelling van de "Zelfmoord van Lucretia", de "Verzoeking van Sint-Antonius", en een portret van "Keizer Maximiliaan". Uit de rekeningen van Yllan blijkt niet welke doeken geschenken waren en welke ze zelf aankocht, maar het staat vast dat ze enorme sommen besteedde aan deze en andere kunstwerken.

Aangesteld als conservator kocht David Teniers voor de hertogelijke Constkamer te Brussel belangrijke doeken van Jeroen Bosch, van Eyck, van der Goes en de Brueghels aan, die thans in de kunsthistorische Museum te Wenen nog voor ons te bewonderen zijn.

Jarenlang tot aan haar dood heeft Christina, van her naar hot reizend en trekkend, met korte en lange periodes, en na 1668 tenslotte definitief zich in Rome gevestigd. Haar bemoeiingen met pauskeuzen, met pauselijke en kerkelijke, Franse, Napolitaanse, Poolse en ook Zweedse zaken, ook in Europa heeft ze herhaaldelijk opzien gebaard en vooral in haar eigen land onrust gewekt. De vriendschap van kardinaal Azzolino, die haar in financiële en economische zaken bijstond, is voor haar in die tijd van grote betekenis geweest. Ze schreef er haar onafgewerkte "Memoires", stichtte er de "Academia Arcadia", legde er een belangrijke verzameling kunstvoorwerpen en een kostbare bibliotheek aan, die ze voor het grootste gedeelte aan het vaticaan naliet. Een geruchtmakend evenement was de in haar opdracht in 1657 uitgevoerde moord op haar opperstalmeester, de Italiaan Giovanni Monadeschi, in de Galerie des Cerfs te Fontainebleau.

Niettegenstaande zij de wellicht niet oprecht gemeende wens had te kennen gegeven dat haar begrafenis en graf eenvoudig zouden zijn, werd haar stoffelijk overschat toch met grote praal ter aarde besteld en siera een pompeus monument haar graf in de Sint-Pieterskerk te Rome.

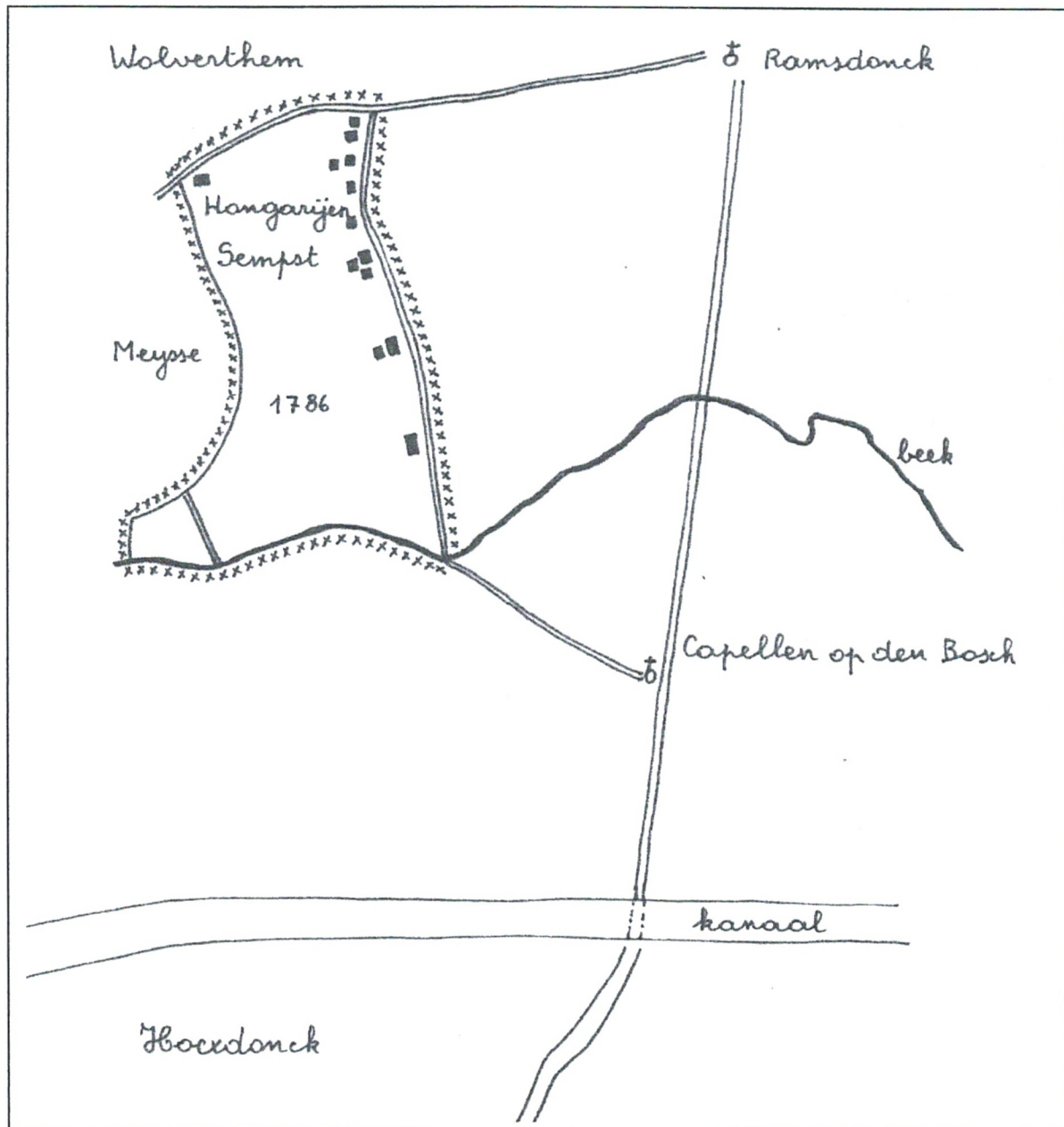
David Teniers de Jonge, in 1654 tevens benoemd tot Ayuda da Camera (kamerheer), heeft zichzelf afgebeeld naast aartshertog Leopold-Willem van Oostenrijk in diens kunstgalerij. Hier ook kwam Christina vaak op bezoek (Kunsthistorisch Museum, Wenen).

Bronnenvermelding:

- J. Arckenholz, *Memoires concernant Christine, reine de Suède, I-IV*, Amsetrdam-Leipzig, 1751-1760
 F. Meyer, *Om drottning Krintinas litterära verksamhet i Italien*, Samlaren, 1884.
 C. Bildt, *Christine de Suède et le cardinal Azzolino*, 1899: *Christine de Suède et le conclave de Clement X*, 1906 ; *Pensées de Christine rein e de Suède*.
 M. Lacombe, *Histoire de Christine, reine de Suède* (Parijs, 1762)
 W.H. Grauert, *Christina, Königin von Schweden und ihr Hof* (Bonn, 1873)
 Charles de Burenstam, *La reine Christine de Suède à Bruxelles et à Anvers*, (Brussel, 1891)
 A.Franklin, *Christine de Suède et l'assasinat de Monaldesco* (1912).
 R. Sjöberg, *Drottning Christina och hennes Samtid* (1925)
 C. Weybull, *Drottning Christinas overgang till Katolicisme* (Scandia, 1928)
 J. Pfister, *Königin Christine* (Munche, 1949)
 M. Rat, *Christine de Suède* (Parijs, 1959)
 F. d'Eaubonne, *Je m'appelle Christine* (Parijs, 1959)
 P. Yrate, *La Reine Christine de Suède* (Parijs, 1966)
 J.L. Jacquet, *Christine de Suède* (Parijs, 1971)
 V. Van Goolen, *Leopold-Willem, Gouverneur generaal van de Spaanse Nederlanden* (Leuven, 1982)
 P. De Luz, *Christine de Suède* (Parijs 1951)
 Diederik Lanoye, *Christine van Zweden* (Davidsfonds Leuven, 2001)
 Jos Lauwers, *Heerlijkheid Perk-Elewijt, land van Rubens en Teniers* (1977).

De Hongarijen van Sempse.

Roger Van Kerckhoven

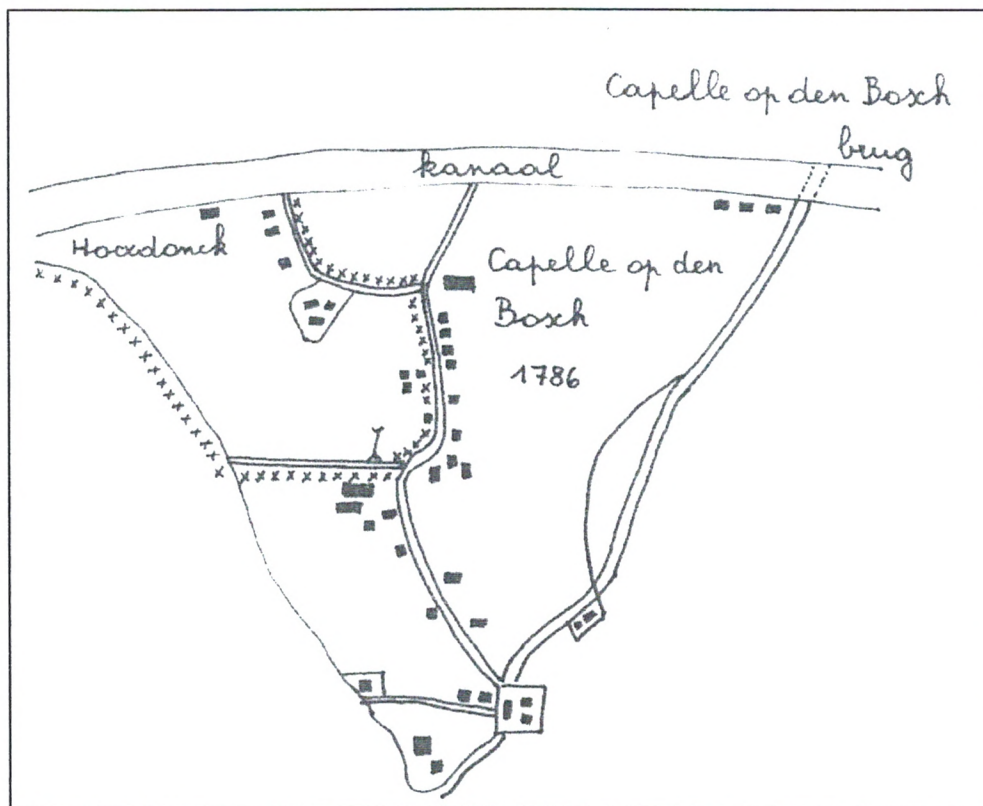

Wij stelden een kaartje samen aan de hand van een figuratieve kaart van het gebied. In het noorden wordt de Hongarije begrensd door de Aabeek, in het westen door de Hongarijstraete. De aansluiting met Zemst werd verbroken rond 1150-1200. Zowel Meise als Kapelle-op-den-Bos nam een deel van het aansluitingsgebied in. Zo ontstond de enclave die juridisch bij Zemst hoorde maar niet tot de parochie gerekend werd omdat de abdij van Grimbergen de Hongarije bediende. Van de verkaveling in percelen hebben wij zeer weinig informatie. Het was een landbouwgebied dat door enkele pachters bewerkt werd. Een dergelijk relict geeft een idee van de oorspronkelijke ontginningen. Het ganse gebied besloeg ongeveer 80 hectaren. Van de dertien woningen die er stonden, waren de meeste pachthoven.

Wie heel goed toekijkt, ziet een verdeling in vier groepen, allen aan de westzijde. Van onder naar boven blijken de drie eerste aan de oorspronkelijke inplanting te herinneren. De Berthouts plantten winningshoven in die een twintigtal bunders voor hun rekening moesten nemen. Dat zij haast op dezelfde lijn lagen, moet een reden gehad hebben. Het pad dat de hoeven verbond, groeide uit tot een straat. Eeuwenlang bleef die toestand bewaard. Toen Zemst, in 1777, een zelfstandige leenheerlijkheid werd, los van Grimbergen, bleef de Hongarije bij Zemst horen. Om een dergelijk belastingsstelsel te kunnen invoeren, richtten de Fransen een kadaster op. De eerste taak was de grenzen van iedere gemeente bepalen. Alle grenzen met de aangrenzende gemeenten werden toen aangepast waar het nodig bleek. Enclaves werden niet toegestaan. Voor Zemst betekende dat een verkleining met 80 hectaren. Dat was onaanvaardbaar. Het bestuur van het Dijle departement zocht naar een oplossing. Over het probleem werd een levendige briefwisseling gehouden, een bron om de standpunten te begrijpen.

Uit het verslag van 31 juli 1807. (vertaling).

De Hongarijen is samengesteld uit 14 huizen en 3 boerderijen met 80 hectaren land verspreid over Kapellen-op-den-Bos, Meise, Ramsdonk en Wolvertem. De linkeroever van het kanaal zal aangehecht worden bij Meise, de rechteroever met 12

Op dit kaartje is de verdeling van Haekxdonck in Oxdonk en Kapelle-op-den-Bos goed in te schatten. Beide toponiemen werden later als eenzelfde aanzien maar dat klopt niet helemaal. Wij tellen op deze kaart 11 gebouwen, het kadaster gaf er in 1807 een paar meer aan. Om het kanaal aan te leggen had men de Aabeek een weinig verlegd, die beek werd e grens tussen Kapelle-op-den-Bos en Oxdonk. Het interessantste deel van Haekxdonck, waar de meeste woningen stonden, werd niet aan Zemst toegewezen. Door de beek werd een broekgebied gevormd waar uitsluitend beemden waren. Dat maakte het gebied minderwaardig en niet te vergelijken met de landbouwgronden van de Hongarijen. Het gemeentebestuur van Zemst joeg niet op gebiedsuitbreiding maar zocht een gelijkwaardige compensatie voor de Hongarijen. De oppervlakte van Oxdonck bedroeg 90 hectaren, 10 hectaren groter dan de Hongarije.

huizen en 5 pachthoven, 90 hectaren, zal bij Zemst worden gevoegd. Aldus de Keizerlijke beslissing van 10 maart 1806.

De gemeenteraad van Meise op 4 juni 1807 eiste het gehucht Oxdonck op hoewel het op de rechterkant lag. De gemeenteraad van Zemst steunde het voorstel van de prefect volgens het arrest van 7 frimaire an 14.

Onze gemeente zou volgens het besluit van Napoleon 10 hectaren groter worden maar dat woog niet op tegen het verlies van een eeuwenoud gebied. De prefect schreef een brief aan het gemeentebestuur van Zemst en Meise.

Uittreksel: " Considerant 1° que le hameau de Hongarye dépendant de Sempst eest entièrement séparé du terroire de cette commune et qu'il est enclavé dans celles de Cappelle au Bois, de Meysse, Ramsdonck et Wolverthem, que délors il doit être réuni à l'une des quartres dont il est contigu, que si l'on ne considerait que l'interêt de la commune la moins étendue en territoire, il faudrait le réunir à Capelle au Bois, mais qu'il convient de l'adjoindre à Meysse par le motif qu'il convient de borner cette commune au canal, et de lui faire céder le hameau de Hoisdonck à celle de Sempst entendu que ce hameau et son territoire est séparé de Meysse par le canal et sans communication puisqu'il n'y a pas de pont pour passer d'une rive à l'autre, qu'il y a délors un motif équitable de dédommage. »

Het argument van het ontbreken van een brug was doorslaggevend. Noch Zemst, noch Meise ging met deze stellingname akkoord. Onze gemeente wou zijn gelijk halen door een proces. Het vonnis van een proces tegen de staat was voorspelbaar maar de koppigheid was groot. De uitspraak liet niet lang op zich wachten.

Au palais des Tuileries, le 11 janvier 1808.
Napoleon, Empereur des Français
Roi d'Italie & Protecteur de la Confédération du Rhin

Art. I.

Le hameau de Hongary marqué au plan ci-joint, par la letter H est détruit de la commune de Sepst dep. de la Dyle et réuni à celle de Meysse; la hameau Hoasdonck, marqué au plan par la lettre K, est distrait de la commune de Meysse et réuni à celle de Sempst; en conséquence la commune de Sempts sera bornée du côté de Capelle au Bois, par le ruisseau circulant autour du hameau Hoesdonck, depuis le point M, jusqu'au canal de Bruxelles à Anvers, elle sera separée de Meysse par le dit canal, à partir du territoire de Humbeek, jusqu'a celui de Capelle au Bois.

La commune de Meysse aura pour limites, du côté de Ramsdonck, la ruue dit Hongeroi, qui la sépare de cette commune de Wolverthem, jusqu'au pont St-Nicolas et de ce point par le ruisseau marqué QQ qui borne la commune de Capelle au Bois.

De bijgevoegde kaart verdween door al te ijverig gemeente personeel. Toch kunnen we de uitspraak begrijpen. Het midden van het kanaal werd de grens. De enclave ging voorgoed verloren. Tachtig hectaren landbouwgrond, intensief bewerkt, in ruil voor 90 hectaren waarvan het broek van Oxdonck deel uitmaakte, was geen goede overeenkomst. De beslissing was gevallen, er viel niets meer aan te veranderen.

De gevolgen.

Bos van Aa vormde een bufferzone tussen Oxdonck en Zemst-Laar. Het bezit van graaf de Merode, al eeuwen verbonden met de heren van Grimbergen, was doorkruist met veldwegen die aan hem toebehoorden. Daardoor was er geen enkele goede verbinding tussen Zemst-centrum en Oxdonck. Om Oxdonck te bereiken ging men langs de dijk van het kanaal. Om op de dijk te kunnen moest men over het grondgebied van Humbeek en de dijk was geen openbare weg. Dat het gemeentebestuur daarover klaagde was niet te verwonderen. Nog groter was het misnoegen van de pastoor van Zemst die de uithoek moest bedienen. Tot dan ontfermde de pastoor van Leest zich over het gehucht. Na de regeling werd Haecxdonck parochie Kapelle-op-den-Bos en Oxdonck parochie Zemst. Al onze kerkwegen zijn in feite lijkwegen. Een lijk mocht men niet dragen over eender welke weg. Bij droog weer had de lijkstoet bijna twee uur nodig om de kerk van Zemst te bereiken. Kinderen werden toen nog gedoopt op de dag van hun geboorte of de dag erna. Voor pastoor De Ceuleneer, die al wat jaren telde, was het een nachtmerrie. Hij liet die reis over aan de onderpastoor Verhaegen. Geen van beiden bezaten een paard, ze moesten beroep doen op een pachter om hen naar Oxdonck te voeren. Bestrating was er niet. Buiten de grote Steenweg had alleen de Hoogstraat gedeeltelijk wat kasseien. De laatste sacramenten toedienen op een natte winteravond was bijna onmogelijk. Het bestuur van het departement hield met de plaatselijke omstandigheden geen rekening. Indien de "*citoyens*" hun belasting betaalden en hun zonen naar de loting stuurden, was er geen vuiltje aan de lucht.

Wie woonde er in de Hongarijen op het einde van de 18de eeuw?

Grote pachters:

- de familie Peeters, 13 bunder; de familie De Boeck, 12 bunder; de familie Daelemans, 8 bunder.

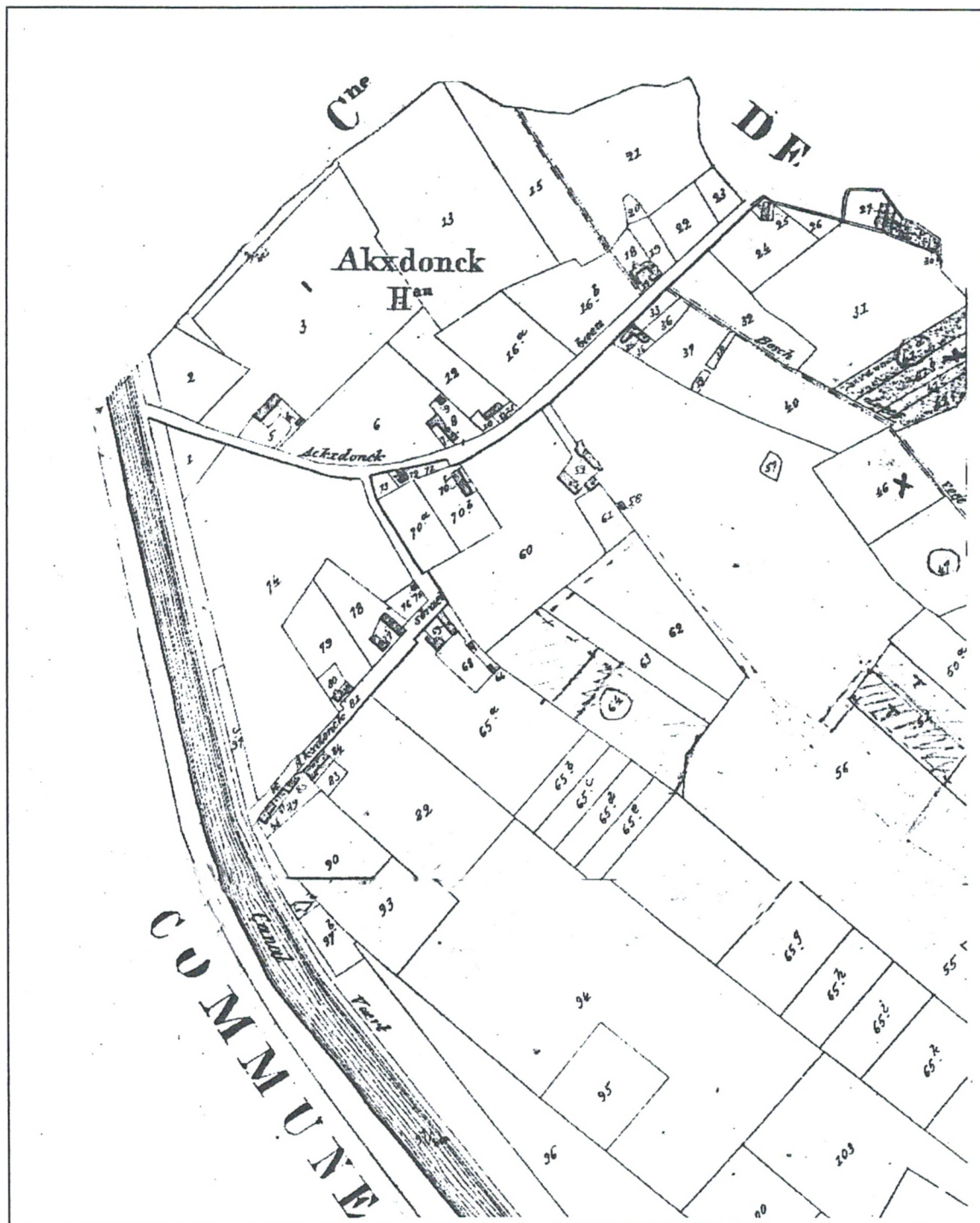
Kleine pachters:

- de families Mettenancxt, Van Campenhout, Selleslagh, Vercammen, Scheers, Van Crombruggen, Verbruggen, Verbesselt, Lauwers en Balthazar.

De familie Van Delm had er een kleine brouwerij/stokerij. Guiliam Van Delm was de waard van een herberg die daarbij hoorde.

Al de kinderen werden geboren in Zemst en indien ze stierven in hun geboortehuis, was dat in een andere gemeente.

Deze gegevens komen uit de landbouwtelling van 1794 en de volkstelling van 1796. Beide tellingen werden opgelegd door het bestuur van het Dijledepartement.

Op deze oude kadasterkaart is er slechts weinig overeenkomst met de figuratieve kaart. De Ackxdonckstraat is een oriënteringsmiddel. De Aabeek vertoont minder meanders dan eertijds. De verkaveling van de grote blokken is duidelijk merkbaar. Typisch zij de twee straten die uitmonden op de dijk van het kanaal. Zoals voorheen bleef de bewoning geconcentreerd. De akkers van het Bos van Aa behielden hun functie.

Bronnen: modern archief van Zemst in het ARAB, briefwisseling en het kadaster.
Kaarten: abdij van Grimbergen.

TOPONYMIE ELEWIJT.

Colette Vanderbeken

Elwijt en Perk waren eeuwenlang nauw met mekaar verbonden, enerzijds door dezelfde heren. Er was één schepenbank voor de twee dorpen, anderzijds door dezelfde kerkheer, die tegelijk over beide parochies gezag voerde.

De naam Elewijt heeft heel wat wijzingen ondergaan, eer hij zijn huidige schrijfwijze aannam: 1218 – Elwijte, 1219 – Elwita, 1220 – Heluwite, 1249 – Elevite, 1255 – Helewita, 1265 – Elwit, 12984 – Elewite, 1292 – Eelwite, 1312 – Elewijte, 1330 – Elewist, 1453 – Elwite, 1465 – Eelwijte, 1506 – Elewijck, 1567 – Eelwijta, 1590 – Eelwijt, 1619 – Elewijt, 1650 – Eelewijt, 1700 – Elewijdt, 1786 – Eleweyt, 2008 – Elewijt.

Het eerste bestanddeel van de gemeentenaam (el, ele, elle en eel) is een Germaans hydroniem – waternaam, die beek of waterloop betekent, in het Keltisch elna = stroom, verwant met het Grieks eleios (moerasachtig).

Talrijke toponiemen herinneren aan de Romeinse nederzetting. Steenbeek, Steenbeekbrug, Steenberg, Steenbos, Steenkensstraat, Steenhof, Steenwinckele, Steenveld, Steen(Rubenskasteel).

Onmiddellijk rond de Romeinse Vicus zijn nog andere toponiemen: Zwijnland, Zwijnbeer, Zilverbeemd. In het Hofveld is talrijk Romeins materiaal gevonden.

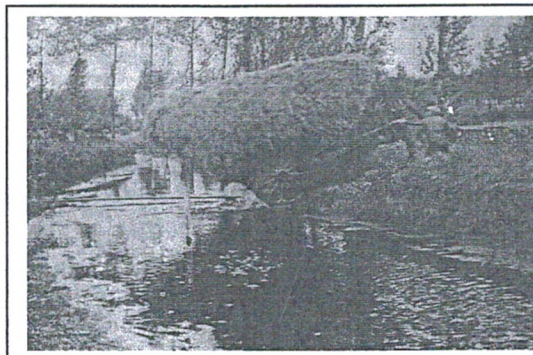
Zilverbeemd is opgetekend in 1648. De Silverbempden palen aan de grote Weybempt. De Weybempt, Raepblock, Groot Block, de Breke, het Drefeussel, Maeyeussel behoorden aan de abdi van Kortenberg.

Bij de vicus waren er drie hoofdwegen, één richting Asse, één Namen-Waver, en één naar Tongeren. Na de verdwijning van de vicus bleef er slechts één over, deze van Namen-Waver, gekend als de Waversebaan.

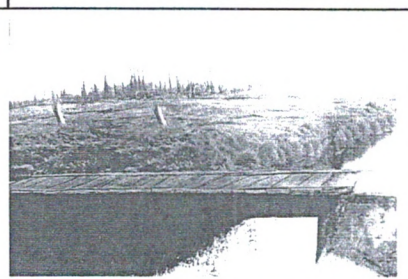
De kerk staat op het hoogste punt van het dorp n.l. 12,06 meter.

De huidige dorpskom is ontstaan rond de Sint-Hubertusstraat.

Oude wegen, bossen en velden en nieuwe straatnamen volgens plan 2007:

aan de Aarschotsebaan liep met een wad dwars door de Barebeek.

De baan liep rechtlijnig van het Kantoor naar de kerk van Weerde

Brugske over de Barebeek, ligt nu in autostrade.

Achter Kantoor (1915)

Albertlaan = naam van de toemalige prins, nu koning Albert I.

Be(e)kerbos = afgeleid van Jan van Wilder de Beeker - land/bos 1869

Begijnhof = vrije kloosterlingen (zonder eedaflegging) ontstaan in de Zuidelijke Nederlanden omstreeks de 13de eeuw - land 1870 – (1915)

Begijnhofdries = rand van het bos - land 1849

Bla(n)kenberg = effen, kaal - bos 1843, land 1856.

Bekenbosch - bouwland/bos 1900

Bekersbosch – bos, beploegbaar 1842

Binnenbeekstraat = dicht bij het midden, loopt doorheen de heide en houdt verband met de Barebeek en de brug aldaar. Huis/bouwland 1918.

Binnenbeekdries nu Dijk, Dries en Broekstraat

Colnschebaen gelegen van Eppegem naar 't Steen en het dorp, maar loopt dood op de Waversebaan.

Keulensebaan liep tussen de Zenne en de Barebeek.

Ble(e)kenberg = heeft en is gebleekt, het ligt tegenover de Wippendries – bos 1868, bouwland 1898

Bleukenberg(h) – bouwland 1893 , bouwland 1856, hof en orangerie 1884, bouwland 1892

Beukenhaagstraat

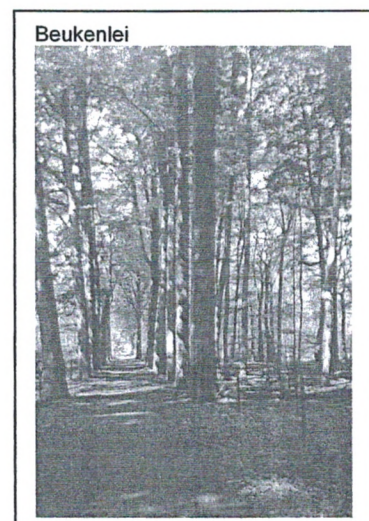
Beuken lei of dreef in deze omgeving lag de ijskelder.

Bleuken – hof/huis 1858/1869

Blikkenberg - bos 1861, 1902

Blijkenberg – bos, beploegbaarland 1854

Blockendries of Beloken Dries, Blukenberg, Bluyken (Bleuk, blok of Bluke = verwijzen naar afgesloten akker. Bleikenberg – bouwland 1893.

Bluk(k)enberg – bouwland 1875 - 1870

Blukken - 1904

Boekendriesvoetweg

Bornputstraat = bronwater (1915). In de hoek van de Bornputstraat en de aansluiting met de Waversebaan lag het belangrijk Doelhof door twee wegels verbonden met beide straten. Daar was de belangrijkste splitsing van de oude wegen. Bornputstraat stond een grote “*camme*” of brouwerij “*de Roode Poort*” (1400) afgebrand in 1914.

Boudewijnlaan = naam van de toen regerende vorst

Bukenberg - bouwland 1908

Bullenberg = ontzemelen – beploegbaar 1849

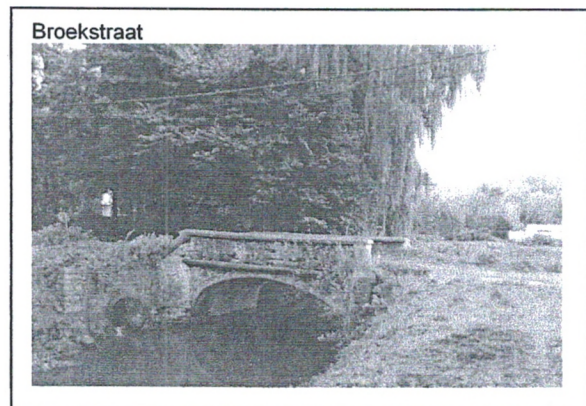
Bonekruidlaan

Broekstraat = moerasgebied (1915)

Cauter = afvoer – hof/huis 1899,
hof/huis/land 1844

Claessenweg

De Katteshoek (1939) was destijds omringd door herbergen “*In ’t koningshof*” – “*In de oude kat*” en “*In de jonge kat*”.

De Blanken – bouwland 1905

De Blayken – hof/huis 1853

Den Blenken – bouwland 1865, hof/huis 1917

De Bleuken – huis 1914, bouwland 1858,

De Blenijken – huis 1904

Dennenstraat

De Heide = begroeide zandgrond – hof en bebouwde oppervlakte 1910

Delseyp – beploegbaar land 1874. Delseyp - beploegbaar bos 1841 (Faydherbepriester)

Den Eyck – bouwland 1898

Deutnel – bouwland 1919

De Dij(c)ken – huis/hof 1908, land 1878.

Den Dijck – Dijkstraat = (1915) betreft zowel poel als dam, oever, wal. Nu Pater Penninckxstraat – Dijkveld, 1908.

De Duyker – weide 1893

De Heyde – land 1849 – huis 1872

De lindendreef ligt rechts van de vijver van “Ter Borgt”

Denmel – bouwland 1885

De Nillon Scherenbos – huis 1843

De Schijpen – hof/land 1856

De Seypendries - huis/plaats 1889

De Seyp (en) -(sen) /Seyper (s) – land 1853, huis 1912, bouwland/hof/huis 1908.

huis/hof/bouwland/bakhuis 1917, dennebos/weilde/stal, oven en plaats 1884., bouwland/hof/huis 1894, hof 1875., de Seypen – bouwland 1857. beploegbaar land 1863.

De zeven sterz - dennenbos 1840.

De Siusterre – Dennenbos 1844

De Thute – huis/hof 1898

Den Thuyl – huis 1848.

De Thuys – huis 1863

De Thuyt – huis/hof/plaats 1863

Deuvelhof – land/huis/hof 1841

De Vijvers – land 1864

De Vrijde – beploegbaar land 1841

Deweyverd – bos 1840. Dewijverd beploegbaarland 1840. De Weyer - bos 1840.

Diependaalstraat nummer 1 ligt op 1 meter diepte een stuk oude Romeinse heirbaan, gelijklopend met de huidige Waverse baan.

De lindendreef

Diependaalstraat

Doelhof = hof waar men op doelen mikt – huis 1884, den doelhof – hof, bouwland 1884

Doelhuis – bouwland 1919

Dools(e)yp – bos/bouwland 1913 – Doolsypveld – huis 1908 – land 1894, land 1918.
Doolsyp – bouwland/bos 1912, Dalseyp – bouwland 1895, Doolseypveld – huis/hof/land 1884.

Dorp = bebouwde kom van gemeente – hof 1841., het dorp – hof/huis/plaats 1844 (1915).

Dorpstraat = driehoekig pleintje dat doodloopt op de beek.

Dorpsdries – kerkplein, pastorijsstraat, kostervoetweg, molenveld.

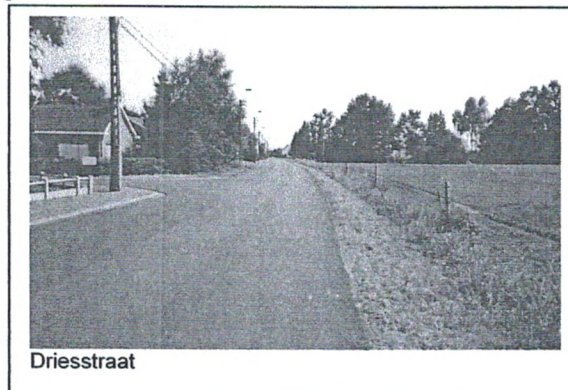
Dolthuis – bouwland 1898

Dries = meestal een driehoekig pleintje gelegen op de splitsing van twee wegen met mekaar verbonden door een verbindingsweg.

De Elewijtse dries ligt aan de dorpstraat, palend aan de Steenberg, de kerk, de Pastorijsstraat en Pastorijvoetweg, beide samen lopend in het Molenveld waardoor drie driehoeken worden gevormd.

Hof te Wilre of ten Kerckhove (nabij de kerk), den Dries en een ernaast gelegen hof was afhankelijk van de Berthouts.

Dries – Driesstraat, grond bewerkt volgens Romeins drieslagstelsel, twee jaar op drie bebouwd, ook plein, dorpsplein. Driesstraat (1915) – bouwland huis 1920.

Driesenberg = braakliggende land – weide 1853, Driesenburg – hooiland 1845, 1864, Drijsenburg - weide 1858, Bouwland 1880. Drysenburg weiland 1840. Drisenburg – weide 1838

Duytsen – weide 1901

Dijkstraat – huis 1915/1918. Het kapelletje van O-L-Vrouw van Lourdes (1950) staat in de huidige Pater-Penninckxstraat (vroeger Dijkstraat).

Dijkenveld – beploegbaar land 1840, bouwland 1861.

Dynastiestraat = regerende familie,
vorstenhuis

Friedenbroeck – weiland/beploegbaar
land 1841

Friesland – weide 1913

Galgenveld = waar de galg stond. In
1648 vermeld als Galgestraat aan de
Weybeemden

Elzenstraat -

Epegemsesteenweg (1915)

Fabiolalaan = naam van de toenmalige koningin van België.

Graanwindmolen dateert van 1707 aan de Heidendries, hoek Molenveld en
Molenbeekstraat.

Groosveld – beploegbaar land 1838

Groote Binnenbeekdrieschstraet - hoofdstraat.

Groot(en)bosch – bouwland 1871/1877, bouwland 1895/1920, Grootbos - land 1854

Groottels – land 1848

Grootveld – huis 1915 – 1854 – land 1843 - land 1871, bouwland 1880.

Haverenbempt – bouwland 1878

Heidendries - Heydendries = ontstaan op de rand van het uitgestrekt bos en
heidegebied (de oude cure paelt suyt aenden Heydendriesch – 1701.) (D'oude cure groot 10 oft 11
roeden, gelegen aenden Heydendriesch suyt ende Leybeke noort – 1740).

Heide maakt deel uit van het Vriezenbroek. Heydendries = onvruchtbare zandgrond.

Heike – Heydendries (1804). –Heidendries 1920. – Heyken bouwland 1910 –

Hijdendries – hof/huis 1920. Heyken - land 1909. De Heide – huis 1906.,
heydendries – huis/plaats/hof 1848 en 1863, Heydendries) land 1863, Heike(n) –
huis - bouwland 1909/1916 – 1915, Heydeken – land 1853, 1908/1909.

Helvien – beploegbaar land 1863.

Heirweg -

Heirbaan Naemen naar Mechelen in 1740 en Perk-Mechelen.

Waversebaan –oude baan Mechelen – Vilvoorde. Alle verkeer liep vanaf de
windmolen te Perk. - Waversebaan is Neder Elewijt

Rijksweg Mechelen –Joli-Bois in 1848, rechte trekking van de Waversebaan

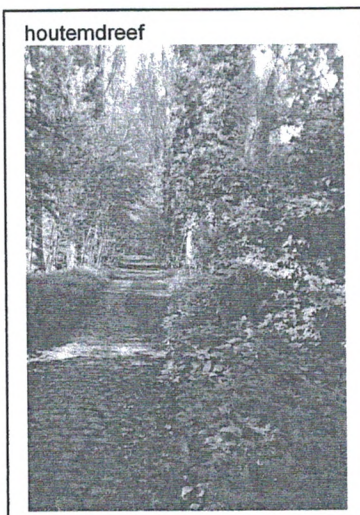
Hoff ter Borgt (1440) op Neer-Elewijt, Ter Borgt heeft een ovale vorm

Hof van kerckhoven – ligging naast de kerk.

Hofveld, veldweg door de velden. (1840). Het Hofveld (1860) vormde een hoofdbrok zoals in 1474 in het Leenverhef wordt beschreven. Hofveld – Hofstraat ligt tussen de Sint-Hubertusweg en de Waversebaan en verwijst naar Hof (Steenhof).
Hofveld ligt op Op-Elewijt, hoofveld 1861.

Hoog-Eussel – Koy- Eussel (1731) = hooggelegen weiland – graasland voor koeien

Hopveld – bouwland 1912

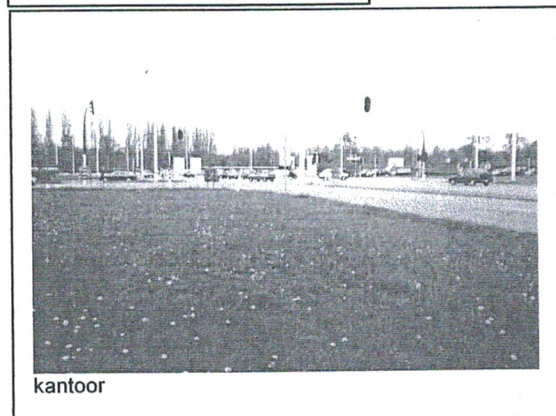
Houtemdreef = in het verlengde van de Steendreef.

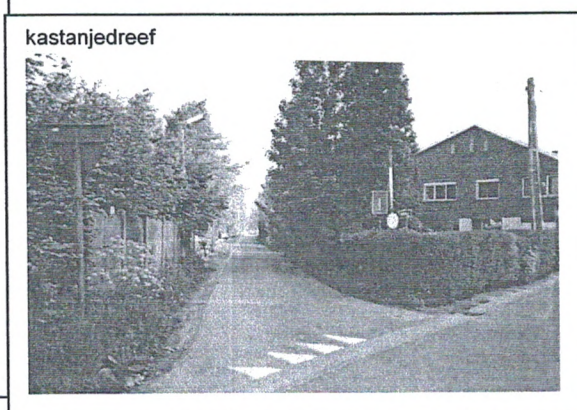
Kampenhoutsebaan –
Campenhoutsebaan =
weg naar
Kampenhout -
bouwland 1915/1918.

Kantoor – hof/huis
1848

Kastanjedreef

kantoor

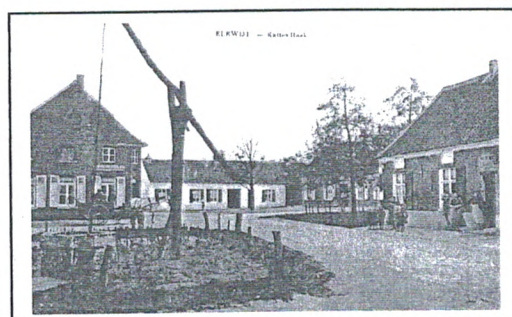
Kasteelstraat

Kattenbos

Katteshoek

Keizer Karellaan

Kerkenstraet

Kerkveld – bouwland 1907

Kleyndelieken – bouwland 1877

Klein Veldeken ligt op Neder Elewijt, land 1871

Kuyl – bouwland 1880

Kwadebosch – bos 1901, Kwatenbosch – bos 1854

Kwallenbosch – bos 1838/1895

Kwakenbos(ch) – bos 1843/1850.

Kwakelbosch – bos 1885 – bos 1864. Kwakkelbos 1898

Kwakenbrouck – bos 1863

Lang huis – weiland/beploegbaar land/huis/plaats/wei/bos 1856, huis 1902

Lange Weidestraat

Langravenblok – bouwland 1878.

Langeravenblock –
bouwland/huis/hof/gebouw 1855. Lang
Rieuwenblok – hof/huis/bakhuis/puinen
1915-1919.

Langeweidestraat }
Heirweg } Barebeek wad

Langerwenblok –
hof/huis/plaats/gebouw 1854

Leliestraat = fraaie witte bloem.

Leopoldstraat nu Dynastiestraat op de Mossendries (1685).

Maeylandt – weiland 1901

Maswind – bouwland 1906

Meerbeeksebaan = de weg dat naar
Meerbeek leidt.

Meulenveld huis/bouwland 1888
Molenveld = waar de molen stond –
Molenvelt in 1565 tussen de oude Cure en
de Molenbeek (1915)

Vekestraat/ Lange Ravestraat

Meerbeeksebaan

Molenstraat

Molenbeekstraat

Molenbeekvoetweg

Moesvenne – Mosvinne (1785) = moeras waar turf gestoken werd. Mossevenne
bouwland/huis 1916, land 1873.

Mossendries – huis 1915/1916

Mossendriesstraat – huis 1914

Mosvend – beploegbaar land,
huis/hof/gebouw/beploegbaar land,
bakhuis 1840/1857/1884.

Mouvend – huis 1909.

Nieuwbaan – bouwland 1915/1920

Nieuwland (straat) = ontgonnen grond
van 't klooster der Augustijnereremijten
in 1252 (Mechelen).

Nieuwveld (1915)

Neder-Elewijt –
Bos/kwekerij/dreef/huis/hof/land 1847

Neer-Elewijt (1291) = Ter Borgt,
bouwland 1873

Nijgeveld – bouwland 1876

Op-Elewijt (1274) = Steenhof met
dorpsdries

Oudendries (1915)

Ouden Wippendries deze nederzetting is zeer oud., plaatsnaam van het oefenterrein
der schuttersgilden.

Oude Wippendries } rand van het bos. Huis/hof 1863. huis 1919.

Overheembempt – bouwland 1864

Overhenbempt – land 1870

Overhembewijd – bouwland 1854

Overbempt – bouwland 1905

Molenveld

Molenbeekvoetweg

Mossendries

Paolastraat – naam van de toenmalige prinses, nu koningin van België.

Pater Penninckxstraat = naam van pater Gerard Louis Penninckx 1898/1973, gewezen missionaris in Chili.

Pastorsvoetweg daar stond een windmolen.

Peypeseel – land/bos 1854, bouwland 1890 – 1885 – beploegbaar, bouwland 1903, Bouwland/bos 1864, Peyperseel – land 1868. Peypensoel – bouwland 1889. Peypenzeel – bouwland 1869.

Pijppendries – bouwland 1840

Populierendreef -

Ravestraat – Lange Ravestraat { raaf = plaatsnaam synoniem met dood – terechtstelling.

Rodepoortvoetweg

Roosbroek (straat) = een rietbroek, bos, weide, beploegbaar land, dreef 1878

Rozemarijstraat

Rozenstraat = welriekende bloem

Rubenslaan

Sadenheid – land 1868

Saliestraat

Schiplakenvoetweg (Popp) = moerassig gebied.

Schiplaeken - bouwland 1884, dreef 1885. Schijp(p)laken diverse 1840, beploegbaar land 1903. Schijnpla(e)nken – diverse 1840, bos 1890.

Sch(e)ijnbeer – hof/huis 1843, huis/hof 1918

Schijnloeper – bouwland 1854

Schouwbroek = ondiep broek, moeras

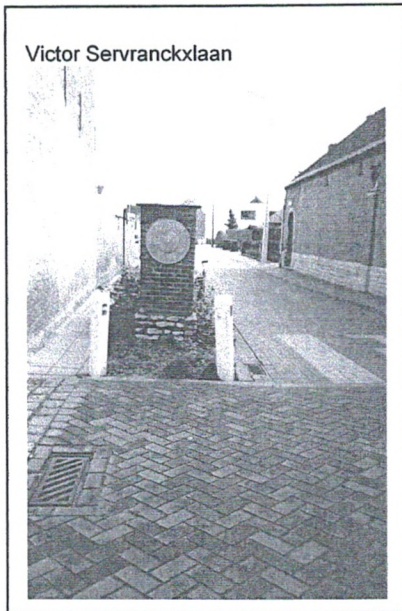
Pater Penninckxstraat

Rubenslaan

Servranckxstraat = pionier abstract kunstenaar Victor Servranckx 1897/1965. van 1917 tot 1925 tekenaar behangselpapierfabriek ULP. In 1932 leraar aan de academie te Elsene

Silverbempt – weide 1857, bos 1919, hooiland 1877.

Sint-Hubertusweg

Solarium -

Stadswegenberg

Stanveld – land 1848

Steen – Lustvijver, hof, kasteel, boomkwekerij, weiland, gebouw, 1882
 stalen koetshuis, kasteel, hof, orangerie, stal, broeikas, bakhuis, bos 1895.

Steenmolen – graanwatermolen 1876, Bos, gracht van molen, huis, molen, hof 1895.

Steenberg (straat) – land 1894.

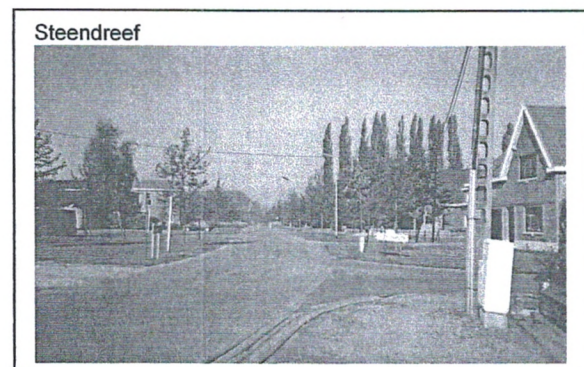
Steenbosch – dennebosch 1844, Stijnbosch – hof/huis/stal 1840.

Steenbosbeek

Steendreef

Steenhof 15de eeuw gekend als heerlijkheid van Steenwinckele, dit hof ligt aan de Steenweg in de 19de eeuw (Popp). Het voorhof is later een brouwerij geworden. De toegang was langs de Sint-Hubertusstraat.

1836 – Langs het Steenhof liep een weg, maar deze liep dood aan de Barebeek, waar geen brug was. Steenhof 1663 (slotje, brouwerij (Barebeek) van Eugene Cornelis Bols. Laethof van Steenwinckele (1675).

Steenkensbos

Steenkensstraat

Steentjesstraat = gelegen bij Steentjesbos (1915).

Steenvaart gebouwd in 1259 door Rudolf van Wilre is een verbinding van de Barebeek met de Zenne spijs het protest van de abdij Ter Kameren
 Ook Vaertken of Steenvaerken = klein kanaaltje.

Steenvaart (1619) diende om de beemden jaarlijks onder water te zetten (vloeibeemden).

Steenvaarddreef = realisatie van architect Dewez - 1781

Steenvel(den) – land 1856 - land 1875 – beploegbaar bouwland 1919

Steenweg - Langs de steenweg stond vóór 1860 slechts één huis.

Steenweg op Eppeghem – bouwland 1917 hof/huis 1916.

Steenwinkelen, de motte aan de brug over de Barebeek (nabij Boekt)

Steynberg – bouwland/dreef 1913, Stuyenberg – beploegbaar land 1845.

Stippendries – bouwland/huis 1884

Stokbeemdstraat

Stuy(s)nbosch – dennenbos/beploegbaar land/huis/stal 1840, bouwland/huis 1913
Huis/hof 1894.

Sweygenbaer – huis 1840

Sweynme(i)er reeds vermeld in 1565 tegen de Leybeke – hof/huis/land 1885, huis 1894

Sweynba(e)r(d) – huis/plaats/hof 1840, hof/huis/land 1864, hof/huis 1873/1893.

Sweynbeerstraat – halte van kruisprocessie (1732) aan het kapelletje van O-L-Vrouw Ten Doorn (1728/1911) in de huidige Sweynbeerstraat (vroeger Voetbalstraat) - 't Sweynmeer – Dijkstraat, Swijnmeer – hof 1841, Sweynbeer – land 1895

Sweynberg – huis 1856

Sweynland – hof 1909, bouwland 1877.

Teesenbroek – bouwland 1908.

Terborchstraat

Tervurensteenweg (1848) – baan Mechelen – Waterloo was vroeger een aardewegeltje.

Tervurensteenweg vanaf 1848. Bouwland 1920, huis 1916., 1915

Theyken – beploegbaar land 1838/1912. 't Heyken – bouwland 1856.

Theylstraat – huis 1918

Thuisstraat huis 1912

't Huyskens – bouwland 1892.

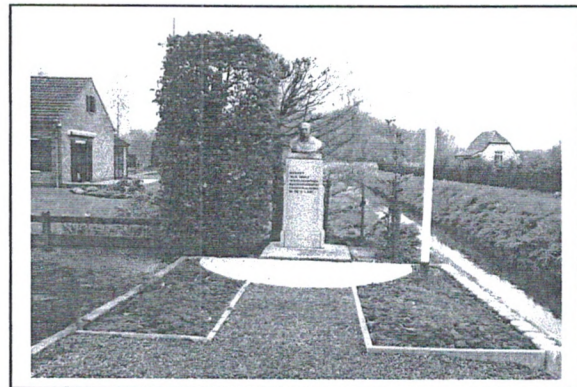
Van Innisstraat (2008) = naam van Hubert Van Innis, Olympisch en Wereldkapioen boogschieten.

Tuil – Tuilstraat – Den Thuyt = Germaans voor takken, vlechtwerk (1915)

Tijmvoetweg = kruid uit de familie der lipbloemige.

Van de Wielenbosch – land 1878

Van Waelhemstraat

Veke(n)straat – vlechtwerk in rijshout in beek of rivier (Binnenbeek) – 1915, huis 1917. 1920, huis/hof 1914. hof/huis 1916.

Ve(r)ke(n)veld - huis/hof , 1920 – huis met hof, bouwland 1872.

Vennestraat – bouwland 1916, bouwland 1918.

Vervlietbosch – bouwland 1904

Verwellenbosch – beploegbaar land 1858

Verwielenbos (1259) – (1465) is eigenlijk het van Wilrebos. – bouwland 1920.
Verwielebosch 1903

V(e)ykerveld – land 1853, huis/hof 1904.

Vierhoekse = straat met vier hoeken, geeft uit op de Rubenslaan, Tervurensteenweg, Vekestraat.

Villadreef

Vinkenveld – land 1853

Vinnestraat - bouwland 1913/1915.

Vijderveld – gebouw 1872.

Vijgenvel(d)t – huis 1899, huis/hof/bouwland 1909. Vijgenveld-Langeraven - huis 1919. bouwland 1899.

Vijken(s)veld – hof/huis 1884. bouwland 1897.

Vijppendries - hof/huis/plaats 1862.

Vijver – bouwland – vier huizen

Vlinderstraat = sub vleugelig insect.

Volseyp – land 1918

Vreuwland - beploegbaar land 1879

Vriesenbosch – mand 1843 – turfland/weide 1869.

Vriezenbroeck = een zeer oud uitgestrekt broekland, hetzelfde broek onder Weerde en Zemst, Vriesbroek – weide 1896.

Vriesenberg – beploegbaar land 1841/1844, weide 1847, bouwland 1890

Vriezenbrug – hooiland 1901

Vrusinberg – bouwland 1890

Wavers(ch)ebaan – bouwland/huis 1920

Weerdsesteenweg

Weybem(p)t – land 1843, weiland 1888.

Weyngaert

Werveels – land 1853

Werveld – bouwland 1870

Wervelsbosc – beploegbaar land 1838.

Weynbeer – land/kwekerij 1848., land 1872.

W(i)ettenscherenbos(ch) – huis 1877, huis 1884

Wippendries – rand van het bos, huis/hof 1844.

Witherenbos

Weybempde, Bempt = waterland. Weybemten weide 1914 . Weybeemden weide 1914, Weybempt – land 1843.

Wijendries – bouwland 1907

Wijk den Dries

Wijngaert – bouwland 1876

Wijpeldries – land 1853

Wijpenveld – huis/hof/bouwland 1906

Wijppendries – huis/land/hof 1863.

Zilverbeemd (1490), in 1783 in het bezit van de Commanderie Pitzenburg te Mechelen. Zilverbempt – hooiland 1869/1891.

Zwijnland = overspoeld, verzand land.

Zw(e)ijnmeer, huis/hof/plaats 1894, 1915.

Zwijnbeer, Sweynbeer = een gemeenschappelijke graasplaats voor vee.
Zwijnbeerwegske = voetweg.

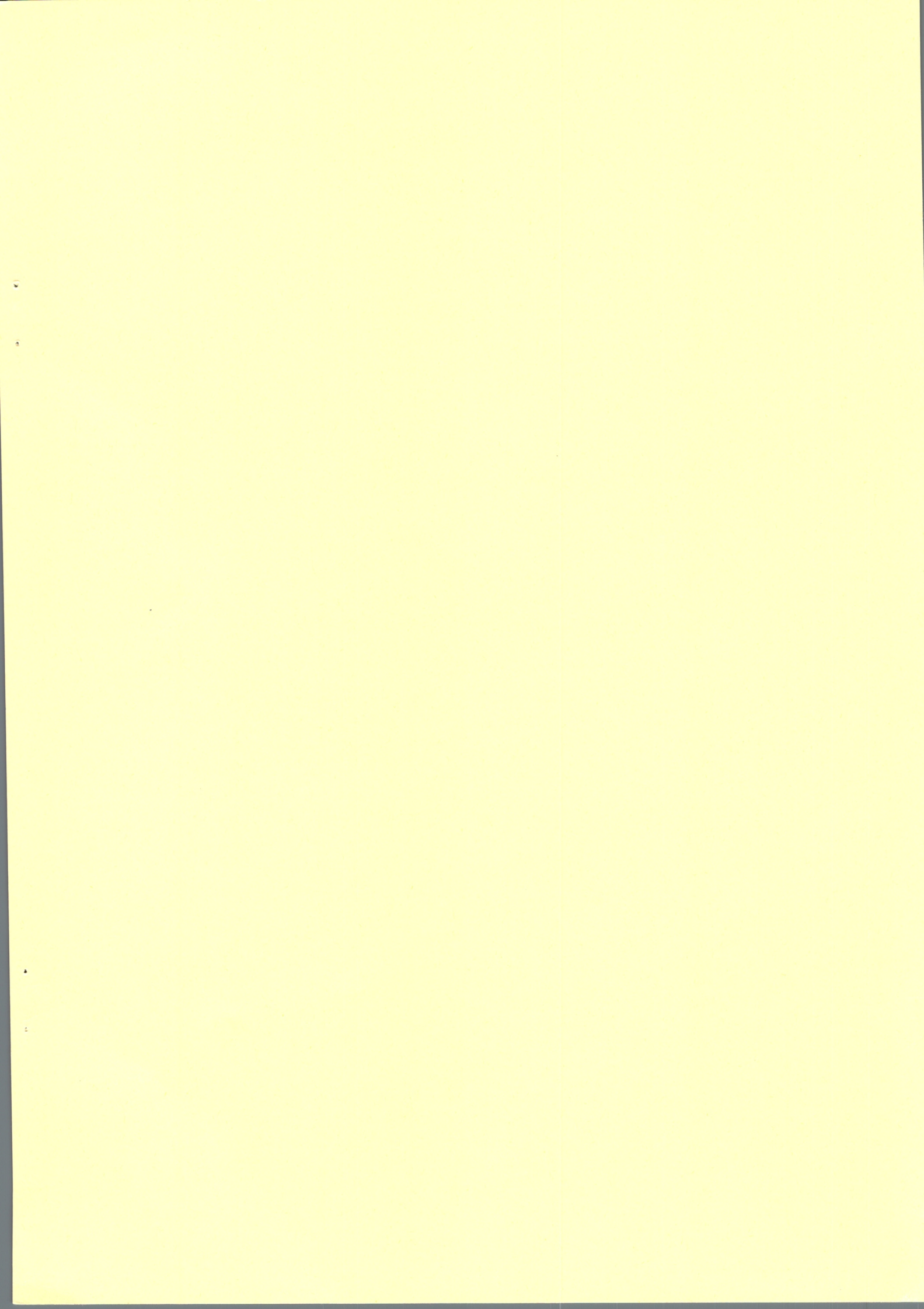
Zijpen, Zeype = laag gelegen land – afwatering van een strook land.

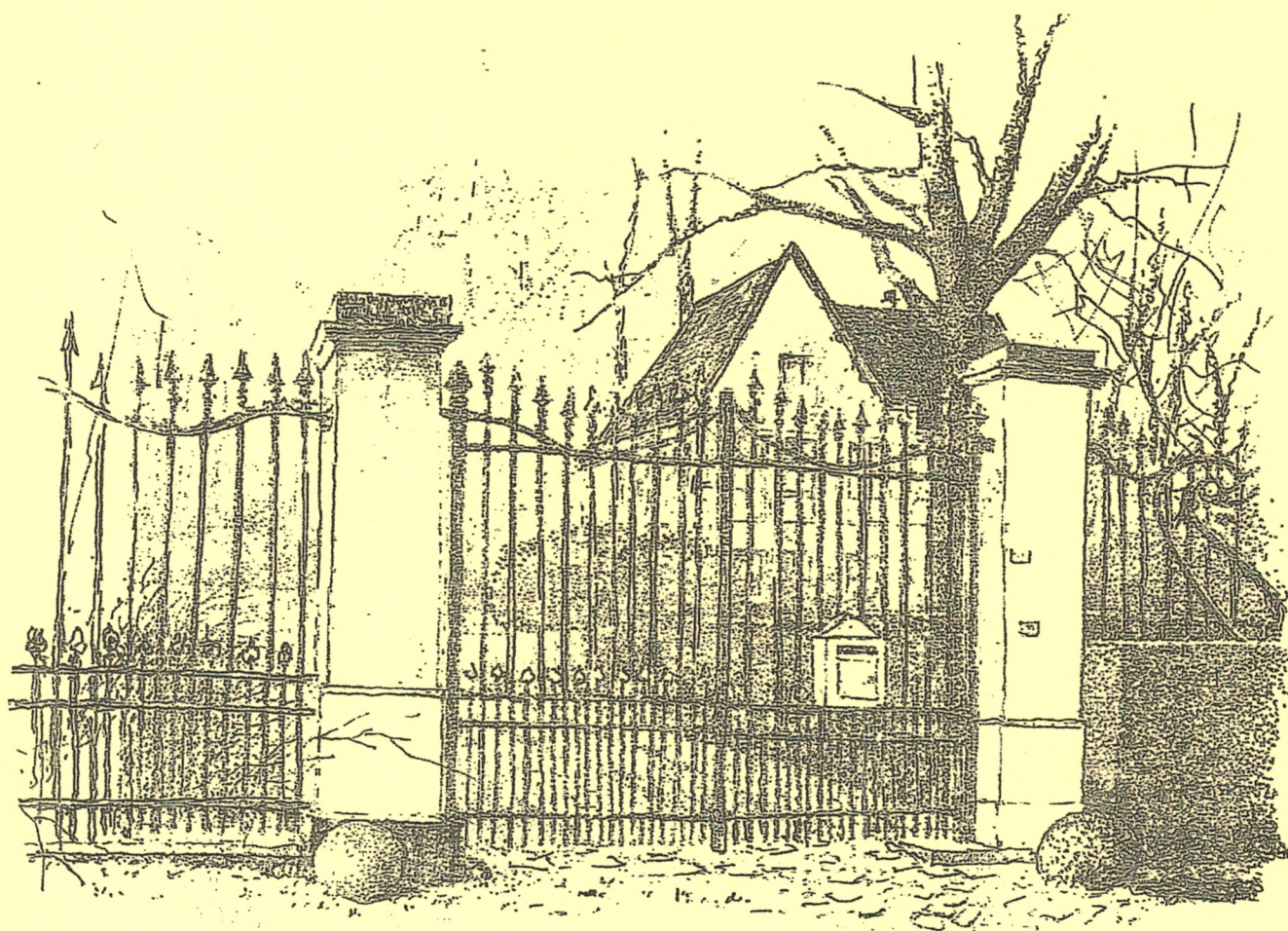
Zijpstraat

Bibliografie:

Matrice kadastrale des propriétés foncières non bâties (4 volumes)
Gemeentepan Zemst 1ste druk
Archief heemkring "de Semse"

Illustraties: Voorpagina: Verdwenen Kattenhuis/Eppegem
Veldkapel "De Don" /Zemst
Kerk/Zemst
Rubenskasteel/Elwijt
Weerdemolen/Weerde

Achterflap: Kasteel "Van den Nieuwenhuysse"/Hofstade